

7. Het oordelen Matt.7:1-6).

7.1 De verhouding met medegelovigen.

We dienen de Heer tezamen met onze broeders en zusters en zijn één grote wereldwijde familie met dezelfde hemelse Vader. En evenals in een gewone familie de onderlinge relaties van belangrijk zijn zo zijn ook de onderlinge relaties binnen de geestelijke familie belangrijk. Op vele plaatsen in het N.T. worden we opgeroepen om onze broeders en zusters lief te hebben. Het is waar dat het gebod van de liefde geldt voor de naaste in het algemeen maar ze geldt toch voor de medegelovige in het bijzonder. In 2 Petr. 1:7 lezen we ook dat de liefde jegens allen wordt geschraagd (ondersteund) door de broederliefde.

Het liefhebben van medegelovigen is echter geen vanzelfsprekende zaak. Alleen al het feit dat er een oproep (of gebod) is om elkander lief te hebben onderstreept dit (bijv. in 1 Petr. 1:22 en 23). Liefhebben is ook meer een kwestie van de wil om lief te hebben dan alleen van woorden of een bepaald gevoel. Wanneer we de wil hebben en tonen om het gebod van de liefde te gehoorzamen dan zal ook de liefde als deel van de vrucht de Geest in ons groeien. Het is dan ook nodig om die zaken in ons leven te vermijden die de relatie met onze broeders en zusters vertroebelen. Eén van die zaken is het oordelen over elkaar. Ik geloof dat er weinig dingen zijn die zoveel schade aan het lichaam van Christus hebben toegebracht als het oordelen. Maar wat is oordelen en wat is er zo verkeerd aan? Is elke vorm van oordelen wel verkeerd en zo niet, welke vorm van oordelen veroordeelt de Heer Jezus dan in Matth. 7:1?

7.2 Wat is er eigenlijk verkeerd aan oordelen?

Het is niet eens zo eenvoudig om uit te leggen wat oordelen eigenlijk is. We geven eerst enkele teksten:

Spr. 24:25: *"...maar hun die recht oordelen, gaat het goed, over hen komt de zegen van voorspoed"*.

Matth. 7:1,2: *"Oordeelt niet opdat gij niet geoordeeld wordt; want met het oordeel waarmee gij oordeelt, zult gij geoordeeld worden",...*

Luk. 12:57: *"En waarom oordeelt gij niet uit uzelf wat recht is?"*

Joh. 7:24: *"Oordeelt niet naar het aanzien, maar oordeelt met een rechtvaardig oordeel"*.

Joh. 8:15,16: *"Gij oordeelt naar het vlees, Ik oordeel niemand, en indien Ik al oordeel, dan is mijn oordeel waarachtig, want Ik ben niet alleen, maar Ik en die Mij gezonden heeft"*.

1 Cor. 5:12: *"Oordeelt ook gij niet (alleen) hen, die in uw kring zijn?"*

1 Cor. 6:2: *"Of weet gij niet dat de heiligen de wereld zullen oordelen?"*

2 Tim.2:17,18: *"...en hun woord zal voortwoekeren als de kanker. Tot hen behoren Hymeneus en Filetus.."*

Het woord 'oordelen' heeft volgens Kramers' Nederlands Woordenboek verschillende betekenissen:

achten, zijn mening uiten, goed- of afkeuring uiten, zich met inzicht over iets uitspreken, rechtspreken, vonnis wijzen.

Enkele van deze betekenissen komen we tegen in de gegeven teksten.

De betekenis waarin wij het vaak gebruiken is: zijn mening uiten. Dikwijls heeft dit echter betrekking op personen en is die mening nogal eens negatief zodat bij ons oordelen vaak neerkomt op: zijn afkeuring uiten, bekritisieren of nog erger: roddelen.

De Heer Jezus spreekt in Mat. 7:1 duidelijke taal: *"Oordeelt niet.."*.

Hij noemt er gelijk een reden bij: *"opdat gij niet geoordeeld wordt; want met het oordeel, waarmee gij oordeelt, zult gij geoordeeld worden en met de maat, waarmee gij meet, zal u gemeten worden"*. De uitleg hiervan geeft problemen. Duidelijk is dat de maat die we zelf voor anderen aangelegd hebben ook op ons toegepast zal worden. Het probleem dat hier naar voren komt is of christenen dan nog wel geoordeeld worden. Persoonlijk geloof ik van wel ook al zal dit niet meer leiden tot een veroordeling in de zin van verloren gaan. In de eerste plaats kan er wel degelijk sprake zijn van een oordeel tijdens het

leven van de christen. In 1 Cor. 11:32 staat: "*Want onder het oordeel des Heren worden wij getuchtigd opdat wij niet met de wereld veroordeeld zouden worden*".

Verder moet een christen voor de rechterstoel van Christus openbaar worden (2 Cor. 5:10). Het lijkt erop dat hier de werken van de christen beoordeeld worden en het loon wordt vastgesteld. Mogelijk moet er ook nog verantwoording worden afgelegd over onbeleden zonden. Zal Christus dan hier nog op één of andere manier een maat gebruiken waarmee we zelf gemeten hebben? Dit lijkt waarschijnlijk!

Men vindt ook nog weleens een tekstverwijzing naar Rom. 2:1: "*Want waarin jij een ander oordeelt, veroordeelt jij uzelf.*". Maar hier spreekt Paulus over de Joden die Christus niet belijden terwijl de bergrede voor christenen bedoeld is.

We moeten ons wel afvragen welke vorm van oordelen we moeten afwijzen want uit de gegeven teksten blijkt al dat niet alle 'oordelen' verkeerd is. Hiervoor gaan we eerst weer naar het gedeelte van Matth. 7:1-6. Uit de verzen 3, 4 en 5 blijkt duidelijk welke vorm van oordelen de Heer Jezus hier veroordeelt: Je afkeuring uitspreken over 'iets' in het leven van een medebroeder- of zuster zonder dat je eigen leven geestelijk op orde is. In zo'n geval ben je een huichelaar. We zijn zelfs niet goed in staat om te oordelen als ons eigen geestelijk leven niet in orde is (balk in eigen oog). Zelfs de Heer Jezus, die een volkomen rein leven had, had zijn hemelse Vader nodig om juist te kunnen oordelen (Joh. 8:15 en 16). Als ons geestelijk leven wel op orde is dan zullen vervuld zijn met de Heilige Geest en met de liefde van God. Dan zullen we in staat zijn om rechtvaardig te oordelen (Joh. 7:24). Dan zullen we de splinters bij andere gelovigen kunnen wegnemen omdat we hen liefhebben en hun opbouw op het oog hebben. "*Het doel van alle vermaning is liefde uit een rein hart, uit een goed geweten en een ongeveinsd geloof* (1 Tim. 1:5)". Op deze wijze kunnen we medegelovigen terecht helpen in een geest van zachtmoedigheid (Gal. 6:1).

Meer in het algemeen kun je stellen dat het verkeerde oordelen is:

Een afkeurende houding hebben of een afkeuring uitspreken over het gedrag, handelwijze of de motieven van een medegelovige of groep van medegelovigen vanuit een verkeerde geestelijke gesteldheid.

De toevoeging 'vanuit een verkeerde geestelijke gesteldheid' is essentieel omdat het uitspreken van afkeuring over een bepaalde situatie niet verkeerd hoeft te zijn en zelfs noodzakelijk kan zijn. De apostel Paulus oordeelde met een rechtvaardig oordeel toen hij zei dat Hymeneus en Filetus uit het spoor der waarheid geraakt waren (2 Tim. 2:17 en 18). Deze lieden braken het geloof van anderen af door hun bewering dat de opstanding reeds had plaatsgehad en het was nodig om de gelovigen hiervoor te waarschuwen. Dwaalleraren herken je aan de vruchten (Matth. 7:16) en als zodanig mogen ze, sterker nog: moeten ze als dwaalleraar geoordeeld worden.

7.3 Het verkeerde oordelen komt veel voor.

Heel vaak wordt er echter wel vanuit een verkeerde geestelijke gesteldheid over een medegelovige gesproken. Want als we spreken over een bepaalde zonde in het leven van een medebroeder, wat beogen we daar dan mee? Nogmaals: dit spreken kan in bepaalde gevallen goed en nodig zijn maar vaak wordt er in zo'n geval gesproken vanuit een positie van hoogmoed en minachting inplaats vanuit bewogenheid.

Heel vaak is er die negatieve geest van kritiek en het verlangen om rechter te spelen over anderen. In Rom. 14:4 staat: "*Wie zijt gij, dat gij een anders knecht oordeelt?*". Eénzelfde vraag vinden we in Jac. 4:12.

Een hele 'enge' zaak is het oordelen over de motieven van een medegelovige. Motieven vinden hun oorsprong in het hart van de mens en zijn daarom niet zichtbaar voor mensenogen. Daarom zijn we volkomen onbekwaam om te oordelen over iemands motieven tenzij de Heilige Geest daarover iets aan ons openbaart. Een voorbeeld hiervan vinden we in Hand. 5:3, waar de Heilige Geest iets openbaart aan Petrus over het bedrog van Ananias. Motieven blijken (later) uit de vruchten. Petrus zegt in Hand. 8:21 tegen Simon: "*..want uw hart is niet recht voor God*". Dit bleek uit de vrucht: hij meende voor geld de gave Gods te kunnen verwerven.

Er is er maar één die de motieven van iedere gelovige volkomen doorgrond en dat is God zelf. Daarom staat er ook in 1 Cor. 4:5: *"velt geen oordeel voor de tijd dat de Here komt, die ook hetgeen in de duisternis verborgen is aan het licht zal brengen en de raadslagen der harten (motieven) openbaar maken. En dan zal aan elk zijn lof geworden van God"*.

7.4 Het verkeerde oordelen richt veel schade aan.

Het behoeft weinig toelichting dat het verkeerde oordelen veel schade aanricht in het lichaam van Christus. Een negatief kritische houding ten opzichte van medegelovigen doet onderlinge relaties bekoelen. Op deze manier worden ook bedieningen afgekraakt en geestelijke leiders naar beneden gehaald. Onzichtbare muren worden opgetrokken binnen gemeentes maar ook tussen gemeentes en de Heilige Geest wordt bedroefd.

7.5 Het kan ook anders.

De neiging om te oordelen schuilt in een ieder van ons. God moet vaak een diep en grondig werk doen in het leven van Zijn kinderen om deze neiging 'eruit' te krijgen. Gelukkig zie je vaak dat gelovigen die langer op de weg zijn milder worden. De liefde, als deel van de vrucht van de Geest, is dan blijkbaar zodanig gegroeid dat het de liefdeloosheid, die zo kenmerkend is voor het verkeerde oordelen, heeft 'verslagen'.

7.6 Kritiekloosheid is gevaarlijk.

Op het eerste gezicht lijkt vers 6 niet zo bij dit gedeelte te horen. Het heilige en de paarden heeft te maken met het evangelie en de honden en de zwijnen hebben te maken met mensen die blijkbaar vijandig staan ten opzichte van het evangelie en bij wie je ook niet (meer) met het evangelie moet aankomen omdat het alleen maar resulteert in vijandigheid ten opzichte van jou. Maar wat heeft dit met het voorafgaande te maken?

We hebben gezien dat het verkeerde oordelen vaak samengaat met een negatief kritische houding. Om dit te vermijden kun je nu echter ook doorslaan naar de andere kant en helemaal kritiekloos worden in de zin dat je je vermogen om geestelijk te onderscheiden niet meer gebruikt. Dan zit je aan de andere kant van de balans en dat is evenzeer gevaarlijk. Zie de Heer Jezus niet toen Hij de discipelen uitzond: *"Zie, Ik zend u als schapen midden onder de wolven; weest dan voorzichtig als slangen en argeloos als duiven?"*. We moeten wel wijs omgaan met de kansen die we hebben! Als we zonder onderscheid maar het evangelie brengen aan ieder die we ontmoeten dan kunnen we in problemen komen. Moet iedereen het evangelie dan niet horen? Jazeker, maar wanneer men negatief hierop reageert dan moeten we ons afvragen in hoeverre het zin heeft om het nog eens te proberen. Wanneer men een vijandige houding heeft aangenomen ten opzichte van het evangelie dan moeten we ons wel speciaal geleid weten door de Heer om toch door te gaan. In Matth. 10:14 spreekt Jezus over het afschudden van het stof van uw voeten wanneer het evangelie afgeweerd wordt. Ook Paulus en Barnabas wendden zich op een gegeven moment tot de heidenen toen hun volksgenoten het evangelie afwezen (Hand. 13:46). Uit het vervolg blijkt dat deze Joden zich inderdaad gingen gedragen als honden en zwijnen.

7.7 Beoordelen.

Er is, in het algemeen, nog wel een verschil tussen oordelen (Gr: krino) en beoordelen (Gr: anakrino). In 1 Cor. 2:14 en 15 lezen we:

"Doch een ongeestelijk mens aanvaardt niet hetgeen van de Geest Gods is, want het is hem een dwaasheid en hij kan het niet verstaan, omdat het slechts geestelijk te beoordelen is. Maar de geestelijke mens beoordeelt alle dingen, zelf wordt hij echter door niemand beoordeeld".

Geestelijk beoordelen is: op de juiste geestelijke waarde schatten, geestelijk onderzoeken of ook geestelijk onderscheiden. De natuurlijke mens is hier niet toe in staat en kan ook niet de motieven van een geestelijk mens begrijpen.

Hoe belangrijk is het dat dit geestelijk onderscheidingsvermogen ook in onze samenkomsten functioneert (bijv. om ware profetie van valse profetie te onderscheiden). De gave van onderscheiding van geesten (1 Cor. 12:10) is hierbij onmisbaar.